

www.ketab.ir

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	نظری، مجید، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	یادگیری و سبک های مدیریت کلاسی معلمان در پیشرفت تحصیلی مجید نظری.
مشخصات نشر	خراسان رضوی : انتشارات جالیز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۱۰ ص.
شابک	۵۵۰۰۰۰ ریال 3-790-622-978.
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۹۵-۱۱۰.
موضوع	پیشرفت تحصیلی
موضوع	(Promotion (School
موضوع	یادگیری
موضوع	Learning
موضوع	تکالافی
موضوع	Classroom management
رده بندی کنگره	۳۰۶۳LB
رده بندی دیویی	۲۸۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۹۱۷۵۴
اطلاعات رکوردهای کتابشناسی	فیا

www.ketab.ir

یادگیری و سبک های مدیریت کلاسی معلمان در پیشرفت تحصیلی
مجید نظری

ناشر: انتشارات جالیز
چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۰ / ۱۰۰۰ نسخه
قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۱۰
قیمت: ۵۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۳-۷۹۰-۶۲۲-۹۷۸
طراح جلد: صالح مقدم
صفحه آرائی: زهرا مهدی زاده

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن تماس: ۹۹۶۳-۹۱۵۹۳-۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵-۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۱

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۳	 پیشرفت تحصیلی
۱۶	 تعاریف پیشرفت تحصیلی
۱۷	 معیار های پیشرفت تحصیلی
۱۹	 عوامل تاثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی
۲۳	 تاثیر بازخورد معلم بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
۲۴	 نمره و ارزشیابی
۲۵	 یاد گیری
۲۷	 راهبردهای یاد گیری
۲۹	 نظریه های راهبردهای یاد گیری
۳۰	 نظریه پردازش اطلاعات
۳۱	 نظریه پردازش اطلاعات واینستین و مایر
۳۶	 مدیریت کلاس
۳۹	 تعریف مدیریت کلاس
۴۵	 ابعاد مدیریت کلاس
۴۸	 اهداف مدیریت کلاس
۴۸	 اصول مدیریت کلاس
۵۰	 مدیریت اثربخش کلاس درس
۵۱	 نظریه های مدیریت کلاس
۵۶	 سبک های مدیریت کلاس
۶۰	 تئوری های X و Y رفتار کلاسی

۶۴	 رویکرد های مدیریت کلاس
۷۲	 نقش معلم در تعلیم و تربیت
۷۴	 ارتباط معلم - شاگرد
۷۷	 برنامه های تعلیم و تربیت معلم مدار و شاگرد مدار
۹۲	 تحقیقات خارجی کتاب
۹۵	 منابع
۹۵	 الف) منابع فارسی
۱۰۵	 ب) منبع لاتین

نیاز به پیشرفت مخصوصاً پیشرفت تحصیلی از مهمترین انگیزه های تعیین کننده رفتار انسانی است. پیشرفت کردن در کار، مشکلی را با موفقیت انجام دادن، تسلط یافتن، دستکاری کردن و انتظام بخشیدن به اشیاء، افکار، گذاشتن از موانع و دست یافتن به درجات ممتاز در فعالیت ها، سرآمد بودن رقابت کردن و پیشی جستن از دیگران و بالا بردن عزت نفس از طریق کاربرد موفقیت آمیز استعدادهاست. پیشرفت تحصیلی به میزان یادگیری های دانش آموزان در دروس مختلف اطلاق می شود در گذشته چنین تصور می شد که عامل مهم یادگیری به ویژه یادگیری آموزشگاهی، هوش ذاتی فرد است که هنگام تولد آن را از والدین خود به ارث می برد. در نظریه های جدید روان شناسی، باور اکثریت این است که بخش مهمی از رفتار هوشمندانه را کارکرد های شناختی تشکیل می دهند. اهمیت رویکردهای جدید بر این باور پای می فشارند که بر خلاف توانایی های ذاتی فرد که ارثی و غیر قابل تغییرند کارکردهای شناختی انعطاف پذیرند. بنابراین اعمال هوشمندانه قابل آموزش و یادگیری اند. واقعیت مهم آن است که همه پیشرفت های شگفت انگیز انسان در دنیای امروز زائیده یادگیری است. انسان بیشتر شایستگی های خود را از طریق یادگیری به دست می آورد. از طریق یادگیری توانایی های ذهنی او فعلیت می یابد. بنا براین چنین می توان نتیجه گیری کرد که همه پیشرفت های بشر در نتیجه یادگیری حاصل می شود. یکی از عوامل موثر بر یادگیری راهبردهای یادگیری است. افراد به تناسب تفاوت های فردی خود یادگیری را همچون دیگر توانایی ها از راه تجربه و یادگیری به دست می آورند. رشد روان شناسی شناختی به اهمیت راهبردهای یادگیری کمک فراوانی نمود. در نظر صاحب نظران پردازش اطلاعات معتقدند که حافظه دارای سه قسمت است که عبارتند از: حافظه حسی، حافظه فعال (حافظه کوتاه مدت) هم نامیده می شود و حافظه بلند مدت

که این حافظه حوزه فعالیت راهبردهای یادگیری است. اهمیت راهبردهای یادگیری به حدی است که روان‌شناسان حوزه‌های مختلف از جمله صاحب‌نظران پردازش اطلاعات به طور ویژه این موضوع را مورد مطالعه قرار داده‌اند (بلومنفلد^۱، ۱۹۹۲).

هم چنین باید به این نکته توجه کرد که اساسی‌ترین عامل برای ایجاد شرایط مطلوب جهت تحقق اهداف آموزشی معلم است. اوست که می‌تواند نقص کتابهای درسی را جبران نماید و یا بهترین شرایط و موضوع تدریس را با عدم توانایی در ایجاد ارتباط مطلوب به محیطی غیر فعال و غیر جذاب تبدیل کند. در فرایند تدریس تنها تجارب و دیدگاه‌های علمی معلم نیست که موثر واقع می‌شود، بلکه کل شخصیت اوست که در ایجاد شرایط یادگیری و تغییر و تحول شاگرد تاثیر می‌گذارد. دیدگاه معلم و فلسفه‌ای که به آن اعتقاد دارد و راهبرد هایی که در کلاس درس برای یادگیری دانش‌آموزان در چگونگی کار او تاثیر شدیدی می‌گذارد، بطوری که او را از حالت شخصی که فقط در تدریس مهارت دارد خارج می‌کند و به صورت انسان اندیشمندی در می‌آورد که مسئولیت بزرگ تربیت انسان‌ها را برعهده دارد. از آنجائی که آموزش و یادگیری غالباً از طریق تعامل بین معلم-شاگرد در کلاس درس اتفاق می‌افتد و اینکه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تا چه اندازه بوده است، لازم است عوامل موثر بر این روند به وسیله روش‌های علمی مورد بررسی قرار گیرند، یکی از عوامل مهمی که ممکن است بر چگونگی دست‌یابی به اهداف آموزشی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر گذار باشد دانش استفاده از راهبردهای یادگیری و هم چنین مدیریت کلاس درس می‌باشد، زیرا در کلاس درس متشکل از گروهی از افراد است که این افراد در آن هدف مشترکی را به عنوان یک سازمان کوچک دنبال می‌کنند. برای یادگیری بهتر، ارتقاء علمی دانش‌آموزان و نیز

^۱ blumenfeld

رشد شخصیت آنان نحوه مدیریت و اداره کلاس درس، استفاده از راهبرد های یادگیری برای دانش آموزان توسط معلمان و توانایی در ایجاد جو مطلوب نقش مهمی ایفا می کند. در حال حاضر در برخی از مدارس احتمالاً از روشهای مدیریت کلاس درس بصورت سنتی استفاده می گردد. یعنی کنترل رفتار دانش آموزان در کلاس درس و برقراری انضباط به صورت خشک و متحجر است. بی اعتنایی به نیازهای دانش آموزان و واداشتن آن به اطاعت کورکورانه و بدون دلیل، مراقبت و محدودیت شدید و پذیرفتن قوانین یک طرفه در یک نظام متمرکز، دانش آموزان را منفعل ساخته و رشد فکری و روحی آنها را محدود گردانیده است (لویز^۲ به نقل از مروتی، ۱۳۸۵).

دانش آموزان در وهله اول انسان اند و در وهله دوم یادگیرنده. و مدرسه تنها یک موسسه آموزشی برای معلمان به منظور ارتقای یادگیری دانش آموزان نیست بلکه یک جامعه تعاملی انسانی است. معلمان در داخل و خارج از کلاس درس در ایجاد یک رابطه ی معلم - دانش آموز با کیفیت تاثیر زیادی دارند. در چنین جو عاطفی مهم ترین عناصر آموزشی موثر برای معلمان شکل می گیرد که حفظ و بهبود یک رابطه ی مثبت با دانش آموزان و تهیه ی عناصر لازم برای نیازها و علایق دانش آموزان را که در پی آن پیشرفت تحصیلی را به دنبال دارد موجب می شود. در واقع می توان گفت که رابطه ی معلم و دانش آموز در آموزش و یادگیری نسبتاً مهم است. بسیاری از دانش آموزان فعالانه به دنبال دریافت حمایت و توجه از معلمان خود هستند. حمایت معلمان به وضوح یک راهبرد مدیریتی اصلی است که برای تقویت رفتار مطلوب توسط معلمان استفاده می شود و نیز برای ایجاد عزت نفس و هم چنین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و به طور کلی روابط مثبت بین معلمان و دانش آموزان در کلاس به کار می رود. تحقیقات قابل توجهی نشان می دهند که پیشرفت تحصیل و

² Iwis

رفتارهای دانش آموزان تا حد زیادی تحت تاثیر رابطه ی معلم و دانش آموز است (جونز^۳، ۲۰۰۴). دانش آموزان همواره خواهان برقراری روابط با معلم خود و دانش آموزان دیگر هستند، معلمان هم باید خواستار برقراری روابط درون فردی و روابط متقابل فردی باشند. ارتباط فراگیر معلم و دانش آموز، موجب تحکیم روابط آنان می شود و روابطی صمیمی و آشکار همراه با اعتماد و احترام متقابل بین آنان ایجاد می گردد. زمانی که معلم به دانش آموزان علاقه دارد، با آنان به گونه ای رفتاری کند که احتمالاً موجب تقویت این علاقه می شود، و زمانی که دانش آموزان به او علاقه دارند، او هم به همان نحو واکنش نشان می دهد، بدیهی است که دانش آموزانی که مورد محبت و توجه معلمان شان هستند، دانش آموزانی مطیع، مشارکت جو، زرنگ، با هوش و دارای پیشرفت تحصیلی بالا هستند، به عکس دانش آموزانی که مورد بی توجهی و بی مهری معلمانشان قرار می گیرند دانش آموزانی هستند که رفتار بدی دارند و معلمان هم معلمانشان را دوست ندارند (باری^۴، ۱۹۹۹). بنابراین روش کار معلم باید طوری باشد که از جوی بازی، صمیمی سالم و مبتنی بر تشریک مساعی گروهی حمایت کند. چرا که سازماندهی، مدیریت کلاس و چیدمان کلاس درس به نحو مطلوب دریادگیری دانش آموزان موثر است. اما بسیاری از معلمان نمی دانند که چگونه می توان هم روابط دوستانه ای با دانش آموزان برقرار کرد و هم کلاس درس را اداره نمود (نیکنامی، ۱۳۸۵).

معلمان امروزه، به کسب مهارتهای اثر بخش مدیریت کلاس درس نیاز دارند تا نیل به اهداف آموزشی را تسهیل بخشند، اما با وجود اهمیت این موضوع برای معلمان، کمتر در آموزشهای قبل و ضمن خدمت بدان پرداخته شده است. البته این موضوع در متون علمی و پژوهشها نیز مورد بی مهری واقع شده است، شاید دلیل آن هم ماهیت میان رشته ای آن

^۳ jons

^۴ bari

است، به گفته کولین واسمیت، مدیریت کلاس درس، اولین سطح مدیریت آموزشی و پایه سطوح بالاتر در مدیریت آموزش و پرورش است. از سوی دیگر، از آنجا که بر فرایند تدریس، رشد دانش آموزان و ساخت شخصیت آنان موثر است، موضوعی در حیطه مباحث یادگیری و روان شناسی تربیتی به شمار می آید؛ شاید این دلایل وجود رویکردهای متفاوت و متناقض و همچنین کم توجهی به این موضوع در حیطه تحقیق و نظریه پردازی شده است. اما با وجود این مسائل، نیاز به مهارت‌های مدیریت و پژوهش در مورد مهارت‌ها و سبک‌های اثربخش در بین معلمان هم چنان باقی است. با توجه به مباحث مطرح شده و اهمیت موضوع، پرورش افراد توانا، مفید و سالم از اهداف مهم تعلیم و تربیت است و از همان دوران پیش دبستانی و دبستان چگونگی تربیت و نوع برخورد معلم با دانش آموزان تعیین کننده موفقیت و یا سرخوردگی نسل نوجوان و جوان فردای جامعه است. محقق امیدوار است که نتایج این پژوهش گامی در جهت بهبود شیوه مدیریت کلاس و به تبع آن پیشرفت تحصیلی و تایید جویی دانش آموزان گردد که نیل به این مسئله بی شک باعث پیشرفت فرهنگی و علمی جامعه خواهد گردید (سپهر، ۱۳۹۰).